

34 Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς Ἐπιφανίῳ τῷ ἀγιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως καὶ οἰκουμενικῆ πατριάρχῃ. Σφόδρα πιστεύομεν, ὡς ἡ τῶν ἱερῶν καθαρότης τε καὶ εὐκοσμία καὶ ἡ πρὸς τὸν δεσπότην Θεὸν καὶ σωτῆρα ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν συντονία καὶ αἱ παρ' αὐτῶν ἀναπεμπόμεναι διπνεκεῖς εὐχαὶ πολλὴν εὐμένειαν τῇ καθ' ἡμᾶς πολιτείᾳ καὶ αὐξήσει παρέχονται· δι' ὧν ἔστιν ἡμῖν καὶ βαρβάρων κρατεῖν καὶ γίνεσθαι κνοῖσι ἐκείνων, ἃ προσδεῖν οὐκ εἰχομεν. καὶ ὅσῳπερ ἂν τὰ τῆς αὐτῶν αὐξήται σεμνότητός τε καὶ κοσμιότητος, τοσοῦτῳ καὶ τὴν ἡμετέραν πολιτείαν ἐπιδιδόναι πιστεύομεν. εἰ γὰρ οἱ μὲν παρέχοντο βίον σεμνὸν τε καὶ πανταχόθεν ἀνεπίληπτον, τὸν δὲ λοιπὸν ἅπαντα λαὸν νοθετοῖεν, ὥστε πρὸς τὴν αὐτῶν σεμνότητα βλέποντα τῶν πολλῶν ἁμαρτημάτων ἀπέχεσθαι, πρόδηλον, ὡς ἐντεῦθεν αἱ τε ψυχαὶ πᾶσι βελτίους ἔσονται καὶ ῥαδίως ἡμῖν ἐνδοθήσεται παρὰ τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ φιλιαν-¹ θρωπία προσήκουσα. Ταῦτα τοίνυν ἡμῖν ἀνασκοπομένοις προσήγγεται παραδόξως τινὰς τῶν ἐλλαβεστάτων διακόνων, ἔτι γε μὴν καὶ πρεσβυτέρων (τὸ γὰρ ἔτι πορωτέρῳ τούτου καὶ εἰπεῖν ἐροῦθριώμεν, φαιμέν δὴ τὸ τῶν Θεοφιλῶν ἐπισκόπων), ὡς τούτων τινὲς οὐκ αἰσχύνονται οἱ μὲν αὐτόθεν κύβων ἀπτεσθαι καὶ τὴν οὕτως ἀσχήμονα καὶ αὐτοῖς τοῖς ἰδιώταις παρ' ἡμῶν κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπηγορευμένην θείαν μετιέναι, οἱ δὲ τὴν τοιαύτην παιγνίαν οὐκ αὐτοουργοῦσιν, ἀλλ' ἡ κοινωνοῦσι τοῖς πράττουσιν ἢ κἀθῆνται θεαταὶ πράξεως ἀτόπου, καὶ θεῶνται μὲν οὖν ἐπιθυμία πάσῃ τὰ πάντων ἀτοπώτατα, λόγων δὲ ἀκούουσι βλασφημῶν, οὓς ἐν τοῖς τοιούτοις ἀνάγκη γίνεσθαι, μολύνουσί τε τὰς ἑαυτῶν χεῖρας τὰς τε ὁράσεις τὰς τε ἀκοὰς οὕτω κατεγνωσμένοις καὶ ἀπηγορευμένοις παιγνίοις· οἱ δὲ καὶ ἀπαρακαλύπτως ἢ ταῖς τῶν ἵππων ἀμίλλαις ἢ παραβάλλονσιν ἢ καὶ προκαλοῦνται τινὰς ὑπὲρ τῆς τῶν ἵππων ἥττης ἢ νίκης, ἢ δι' ἑαυτῶν ἢ διὰ τινων ἐτέρων οὐκ εὐσχημόνως τὰ τοιαῦτα παίζοντες, ἢ τῶν ἐν σκηνῇ καὶ θυμέλαις θεαταὶ γίνονται παιγνίων, ἢ ταῖς ἐν θεάτροις τῶν μαχομένων πρὸς τὰ θηρία μάχαις παραγίνονται καὶ οὐκ ἐνοοῦσιν, ὡς καὶ τοῖς ἀρτι μνομένοις καὶ τῶν προσκνητῶν ἀξιουμένοις μυστηρίων αὐτοὶ προκηρύττουσιν ἀποτάττεσθαι τῇ τοῦ ἀντικειμένου δαίμονος λατρείᾳ τε καὶ πάσῃ πομπῇ, ἧς οὐκ

2 ἐλάχιστον μέρος τὰ τοιαῦτα καθέστηκε. Πολλὰ μὲν αὐτοῖς τὰ τοιαῦτα φυλάττεσθαι προηγορεύσαμεν· ὁρῶντες δὲ συχνὴν τὴν περὶ τούτων γνωμὴν ἡμῖν προσαγγελίαν εἰς ἀνάγκην ἤλθομεν ἐπὶ τὸν παρὸντα νόμον διὰ τὴν ὑπὲρ εὐσεβείας ἀφικέσθαι σπουδῆν καὶ ἅμα μὲν ὑπὲρ τῆς ἱερωσύνης αὐτῆς, ἅμα δὲ

3 ὑπὲρ τε τοῦ κοινῆ τῇ πολιτείᾳ συμφέροντος. Καὶ θεοπίξομεν μηδένα μήτε διάκονον μήτε πρεσβύτερον καὶ πολλῶ μᾶλλον ἐπίσκοπον (ὅπερ καὶ ἀπιστον ἴσως

ἀν δόξειεν, ὧν ἐν ταῖς χειροτονίαις εὐχαί τε εἰς τὸν
δεσπότην ἀναπέμπονται Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν
καὶ ἐπίκλησις τοῦ ἁγίου καὶ προσκνητοῦ γίνεται
πνεύματος καὶ ταῖς αὐτῶν κεφαλαῖς ἢ ταῖς χερσὶν
ἐπιτίθεται ἢ ἐπιδίδεται τὰ ἁγιώτατα τῶν παρ' ἡμῶν
μυστηρίων, ὅπως ἀν αὐτοῖς τὰ αἰσθητήρια πάντα
καθαρὰ τε γένοιτο καὶ καθιερωθῆναι Θεῷ μηδὲνα
τοίνυν τούτων τολμᾶν τοῦ λοιποῦ μετὰ τούδε τὸν
Θεῖον ἡμῶν νόμον ἢ κυβεύειν τὴν οἰανοῦν τῶν κύ-
βων παιδιάν ἢ τοῖς τούτο πράττουσι κοινωνεῖν ἢ
παρακαθῆσθαι καὶ τέρπεσθαι καὶ συνδιατίθεσθαι
τοῖς γνωμένοις ἢ παραβάλλειν ταῖς δημόδεσι ταύταις
Θεαῖς, ἅς ἔμπροσθεν εἰπόντες ἐφθήμεν, καὶ τι τῶν
ἐπ' αὐταῖς ἀπηγορευμένων ποιεῖν, ἀλλὰ πάσης πρὸς
4 ταῦτα μετουσίας τὸ λοιπὸν ἀπέχεσθαι. Τὸ γὰρ
ἤδη προειληφός, εἰ καὶ ἀναζητεῖν ἐχορῆν ἢ καὶ μὴ
μετιέναι προσηκόντως, ὅμως διὰ φιλανθρωπίαν συγ-
χωροῦμεν, τὴν ἐκ τοῦ παρόντος νόμου παρατήρησιν
ἅπασιν εἰς τὸν λοιπὸν ἐπιτιθέντες χρόνον. προσή-
κον γὰρ ἔστιν αὐτοῖς νηστειαῖς τε καὶ ἀγγελιαῖς καὶ
ταῖς ἀσκήσεσι τῶν Θεῶν λογίων καὶ ταῖς ὑπὲρ πάν-
των σχολάζειν εὐχαῖς, ἀλλὰ μὴ ταῦτα καταλιμπάνον-
τας τῶν παντάπασι βεβήλων τε καὶ ἀπηγορευμένων
5 ἀπτεσθαι. Ταῦτό δὲ τούτο θεσπίζομεν καὶ ἐπὶ τῶν
λοιπῶν κληρικῶν, ὑποδιακόνων τε καὶ ἀναγνωστῶν
φαμεν, οἵπερ καὶ αὐτοὶ τῆς τε ἱερᾶς τραπέζης καὶ
παντός τοῦ περὶ τὰς ἁγιωτάτας ἐκκλησίας κόσμου
καθεστᾶσιν ὑπουργοὶ τε καὶ ὑπηρεταὶ καὶ τὰ Θεῖα
μεταχειριζόμενοι λόγια τὰς ἱερὰς ἡμῶν ἐκ τῶν εὐαγῶν
ἱμῶν βιβλίων οἱ μὲν ἀναγνώσκουσι γραφάς, οἱ δὲ
6 (4) ἕμνοῦσιν ᾠδάς. Εἰ δὲ τις τοῦ λοιποῦ τοιοῦτό
τι πράττων φανεῖν καὶ προσαγγελλεῖν τούτο ἢ
κατὰ ταύτην τὴν εὐδαίμονα πόλιν τῇ σῇ ἁγιωσύνῃ
ἢ κατὰ τὰς ἐπαρχίας τοῖς ὑπ' αὐτὴν τεταγμένοις Θεο-
φιλεστάτοις μητροπολίταις καὶ τοῖς λοιποῖς ἐπισκό-
ποις, ὧν τὴν χειροτονίαν ὁ τῆς σῆς μακαριότητος
ποιεῖται θρόνος, καὶ τοιαύτη τις ἐπέλθοι μέμψις ἢ
διακόνῃ ἢ πρεσβυτέρῳ καὶ πολλῶ μᾶλλον τινι τῶν
θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων, τὴν σὴν ἐνταυθοῖ μακα-
ριότητα κἂν ταῖς ἐπαρχίαις τοὺς ὑπὸ σὲ θεοφιλεστά-
τους μητροπολίτας καὶ τοὺς ὑπ' αὐτοὺς ἐπισκόπους
ταῦτα συν ἀκριβείᾳ πάσῃ κατὰ τὴν τῆς ἱεροσύνης
τάξιν ζητεῖν καὶ ἀνερευνᾶν, μηδὲ πάροργον ποιεῖσθαι
τὴν ἐξετάσιν, ἀλλὰ καὶ μαρτυρῶν ἀξιοπίστως ἀκούειν
καὶ διὰ πάσης ὁδοῦ χωρεῖν, ὥστε τὸ ἀληθὲς λαβεῖν.
ὡσπερ γὰρ αὐτοὺς τῶν τοιούτων εἰργομεν, οὕτω
7 καὶ συκοφαντεῖσθαι παρά τινων κωλύομεν. Καὶ
εἰ πανταχόθεν τῆς ἐξετάσεως τῶν Θεῶν προκειμέ-
νων λογίων γνωμένης ἀληθῶς ἔχειν ἢ μέμψις φανεῖν
καὶ ἀποδεχθῆναι διάκονος ἢ πρεσβύτερος ἢ κυβεύων
ἢ κοινωνῶν τοῖς κυβεύουσιν ἢ ταῖς τοιαύταις παρα-
καθήμενος ματαιότησιν ἢ ταῖς εἰρημέναις παραβάλλ-
λων Θεαῖς, ἢ καὶ ἴσως τις τῶν θεοφιλεστάτων ἐπι-
σκόπων (ὅπερ οὐδὲ ἔσσεσθαι πιστεύομεν ὅλως) τοι-
αύτης τιδὸς ἀνάσχηται Θεῶς ἢ τοῖς κυβεύουσι προσ-
καθεσθῆναι καὶ συνδιατίθεσθαι τοῦ λοιποῦ θαρρή-

σεις, τὸν τοιοῦτον εὐδὺς ὑπὸ τῆς σῆς μακαριότητος ἢ ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου ἢ τοῦ γε θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου, ὑφ' ὃν τέτακται, εἴπερ τις τῶν εἰρημένων εἴη κληρικῶν, τῆς ἰερέως ἀφορίζεσθαι λειτουργίας, ἐπιτίθεσθαι τε αὐτῷ κανονικὸν ἐπιτίμιον καὶ ὀρίζεσθαι χρόνον, οὐπερ ἐντὸς προσηκόν ἐστιν αὐτὸν νηστείας τε καὶ ἱεσείας χρώμενον τὸν μέγαν ἐξιλάσκεσθαι θεὸν ὑπὲρ τοιοῦτου πλημμελήματος. Καὶ εἰ μὲν ἐπὶ τὸν ὀρισθέντα χρόνον ὁ τὸ τοιοῦτον ἐπιτίμιον δεχόμενος μείνειε δάκρυσι τε καὶ μετανοία καὶ νηστεία καὶ τῇ πρὸς τὸν δεσπότην θεὸν εὐχῇ ἄφραστον τοῦ πλημμελήματος ἐξαιτῶν, τηρικαῦτα τὸν ὑφ' ᾧ τέτακται ταῦτα ἀκριβῶς μανθάνοντα καὶ περιεργαζόμενον κοινῇ μὲν ὑπὲρ αὐτοῦ ποιεῖν εὐχὴν γίνεσθαι, σὺν πάσῃ δὲ ἀκριβεῖα παρεγγυᾶν αὐτῷ τοῦ λοιποῦ τῆς τοιαύτης ἰερωσύνης ὑβρεως ἀπέχεσθαι· καὶ εἰ νομίσειεν αὐτὸν αὐτάρκως πρὸς μετάνοιαν ἐλθεῖν, τηρικαῦτα τῆς ἰερατικῆς αὐτῷ μεταδιδότω φιλανθροπίας. Εἰ δὲ καὶ μετὰ τὸν ἀφορισμὸν εὐρεθῆη μήτε γνησίως τῇ μετανοία χρώμενος περιφρονῶν τε τοῦ πράγματος καὶ καθαρῶς ὑπὸ τοῦ ἀντικειμένου κατελιγμένος τὴν ψυχὴν, οὗτος μὲν αὐτὸν ὁ ἱερεὺς ὑφ' ᾧ τελεῖ τῶν ἰερατικῶν ἐξωθεῖτω καταλόγων 10 παντάπασιν αὐτὸν καθαιρῶν. Ὁ δὲ οὐκέτι παντελῶς ἀδιαν ἔξει πρὸς ἰερατικὴν ἐλθεῖν τάξιν. ἀλλ' εἰ μὲν ἔχοι περιοσίαν, τὸ τῆς πόλεως ἐκείνης βουλευτήριον, καθ' ἣν ἰεράτο πρότερον, ἢ εἴπερ οὐκ ἔχοι βουλευτήριον ἢ πόλιν, ἔτερον βουλευτήριον τῆς ἐπαρχίας, ὅπερ μάλιστα χρῆζει βουλευτοῦ, παραλήφεται τοῦτον τὸ λοιπὸν ἅμα τῇ περιοσίᾳ δουλεύοντα. εἰ δὲ οὐσίαν οὐκ ἔχοι, ταξεώτης τὸ λοιπὸν ἐστὶ τῆς ἐπιχωρίου τάξεως ἀντὶ τοῦ πρόσθεν ἰερέως καὶ, ἐπειδὴ τὴν τοῦ θεοῦ τάξιν ἐκέλοιπεν, ἐστὶ ταξεώτης ἐπιχωρίου, ταύτην ἐαυτῷ τὴν αἰσχύνην ἀντὶ τῆς 11 (5) ἔμπροσθεν τιμῆς ἐπιθεῖς. Ταῦτα τοίνυν ἅπαντα θεσπιζομεν ἐπὶ μὲν τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως τὴν σὴν φυλάττειν ἀγιωσύνην καὶ τοὺς καθ' ἑκάστην ἀγιωτάτην ἐκκλησίαν ἐκδικίους τε καὶ οἰκονόμους, οἷς ἐπιμελῆς ἐστὶ τὰ τοιαῦτα καὶ ἀναζητεῖν καὶ προσαγγέλλειν καὶ τοὺς ἀλισκομένους ἀφαιρεῖσθαι τῆς διδομένης αὐτοῖς παρὰ τῶν ἀγιωτάτων ἐκκλησιῶν σιτήσεως τε καὶ χρηγίας· ἐν δὲ ταῖς ἐπαρχίαις οἱ τε ὑπὸ τῆς σῆς μακαριότητι τεταγμένοι θεοφιλεστάτοι μητροπολίται καὶ πρὸς γε οἱ ὑπ' αὐτοὺς θεοσεβεῖς ἐπίσκοποι καὶ οἱ τούτων ἐκκλησιέκδικοι καὶ οἰκονόμοι καὶ αὐτοὶ τὸν ἴσον τρόπον, καθ' ὃνπερ ἔμπροσθεν εἴπομεν, τῷ πράγματι χρώμενοι καὶ τὸ ἰερατικὸν σέβας πανταχόθεν ἀνεπίληπτόν τε καὶ 12 ἀμώμητον φυλάττοντες. Παραφυλάξουσι δὲ ταῦτα καὶ οἱ ἐνδοξότατοι τῶν ἰερῶν ἡμῶν πραιτωρίων ὑπαρχοί, φαιμέν δὲ τοὺς τῆς Ἐφῶς ἐπὶ τοῖς ὑποτεταγμένοις ἔθνεσι τῇ αὐτῶν δικαιοδοσίᾳ οἱ τε τῆς Ἰλλυριδος οἱ τε τῆς Ἀφρων προσετώτες διοικήσεως καὶ αἱ πειθόμεναί τε τάξεις αὐτοῖς καὶ οἱ λαμπρότατοι τῶν ἐπαρχιῶν ἄρχοντες καὶ οἱ τῶν πόλεων ἐκδικοί, αὐτοὶ

μὲν οἱ τὰς μεγάλας ἀρχὰς ἄρχοντες ἀγανάκτησιν
 ἡμετέραν ὑφορώμενοι, αἱ δὲ πειδόμεναι τάξεις αὐτοῖς
 δέκα χρυσίου λιτρῶν ἀγωνιώσαι ποιῆν, ἄρχοντες δὲ
 ἐπιχωριοὶ μεζῶν τε καὶ ἐλάττων καὶ αἱ πειδόμεναι
 τάξεις αὐτοῖς καὶ πρὸς γε οἱ τῶν πόλεων ἐκδικοὶ
 ἀνά πέντε χρυσίου λιτρῶν ποιῆν εὐλαβούμενοι, εἰ
 ταῦτα μαθόντες μὴ προσαγγελίαιεν καὶ αὐτοὶ τοῖς
 ἱερεῦσι, τουτέστιν ἢ τοῖς θεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις
 ἢ τοῖς ὀσιωτάτοις μητροπολίταις ἢ τοῖς ἐκάστης διω-
 κήσεως ἀγιωτάτοις πατριάρχαις, καὶ ἢ ἄν ἐκαστος
 τελότην χώραν, ὥστε ἐκείνους ταῦτα μαθόντας κατὰ
 τὸ ἔμπροσθεν διωρισμένον ἅπασιν ἐπέξελθεῖν, καὶ
 ἐπειδὴν παρ' αὐτῶν ὁ ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ἀλοῦς
 καθαιρεθείη, μὴ τῇ βουλήν τῆς πόλεως ἢ τῇ τάξει
 13 τοῦτον παραδοῦναι παρασκευάσαιεν. Καὶ ὁ
 ἐνδοξότατος ὑπαρχος τῆς εὐδαίμονος ταύτης πόλεως
 ταῦτα παραφυλάξει, εἴπερ ἐπὶ ταύτης ἀμαρτάνοιτο
 τῆς βασιλίδος ἡμῶν πόλεως, ἅμα τῇ πειδωμένῃ αὐτῷ
 τάξει, αὐτὸς μὲν ἀγανάκτησιν ἡμετέραν ὑφορώμενος,
 ἢ δὲ αὐτοῦ τάξις δέκα χρυσίου λιτρῶν εὐλαβουμένη
 14 (6) ποιῆν. Ἄλλ' ἡμεῖς μὲν ταῦτα νομοθετικῶς
 πεποιράχαμεν. ἐκεῖνο δὲ τῶν ἀνωμολογημένων ἐστίν,
 ὡς ἡμῖν μὲν ἀφωσιῶται πρὸς τὸν θεὸν ὑπὲρ τῆς εἰς
 15 αὐτὸν τῶν ἱερέων σεμνότητος. Εἰ δὲ αὐτοὶ τι
 παραβάνοιεν τῶν τεταγμένων καὶ παραπροσποιοῦντο
 καὶ μὴ ἐπεξίκοιεν, ἀλλὰ τινα δῆθεν φιλανθρωπίαν
 οὐκ ἐπαινετήν εἰλοῖντο, πρὸς τὰς ἐξ οὐρανοῦ ποιναῖς
 ἔξουσι καὶ τὴν ἐκεῖθεν κρίσιν, ἣτις αὐτοῖς ἐν αὐτῷ
 τῷ τοῦ θεοῦ παραστήσεται βήματι τὴν οὐκ εὐπροεπῆ
 16 παραπροσποίησιν ἐλέγχουσα καὶ μετιούσα. Εἰ
 δὲ καὶ τις τῶν πολιτικῶν ἀρχόντων μεζῶνων τε καὶ
 ἐλαττόνων ἢ ταξεωτῶν ἢ ἐκδικῶν ἢ μαθῶν ταῦτα
 μὴ μηνύσειεν ἢ ἐπέξελθεῖν ἔξον ἠαῖνυμήσειεν ἢ καὶ
 τὸ πρᾶγμα μισθοῦ καταπροδοίη, ἴστω, ὡς πρὸς ταῖς
 ἡπειλημέναις παρ' ἡμῶν ποιναῖς ἔξει καὶ τὴν παρὰ
 τοῦ μεγάλου θεοῦ τιμωρίαν ἐπομένην καὶ ἐνοχος ἔσται
 ταῖς ἀραῖς ἀπάσαις ταῖς τοῖς ἱεροῖς περιεχομέναις
 17 (7) βιβλίαις. Ὡσπερ δὲ ταῦτα ἡμῖν δεῖ οὐδὲν
 ἕτερον ἢ διὰ τὴν τοῦ δεσπότητος νενομοδέτηται θερα-
 πείαν, οὕτω κακεῖνο προστίδμεν, ὥστε τὰς ἐξετά-
 σαις σὺν ἀκριβεῖα γίνεσθαι καὶ μηδένα συκοφάντην
 ἐπανίστασθαι τισι καὶ ψευδοκατηγορεῖν ἢ ψευδομαρ-
 18 τυρεῖν ἐν τοῖς τοιούτοις. Καθάπερ γὰρ τοῖς
 ἱερεῦσιν, εἴ τι τοιοῦτο πράξαιεν, τηλικαύτας ἐπεθῆ-
 καμεν ποιναῖς, οὕτω καὶ τοῖς συκοφαντεῖν αὐτοὺς πει-
 ρωμένοις τὰς ἐξ οὐρανοῦ καὶ τῶν ἡμετέρων νόμων
 ποιναῖς ἐπικεῖσθαι βουλόμεθα, εἰ προσαγγέλαιεν
 εἴτα ἐπέξελθεῖν μὴ βουληθεῖεν ἢ συστῆναι ταῖς τοι-
 αῖταις κατηγορίαις οὐκ ἰσχύσαιεν· πανταχόθεν τῆς
 ἰσότητος καὶ δικαιοσύνης, ἣν διὰ πάσης τιμῶμεν πρά-
 ξεως καὶ μάλιστα ἐν τῇ θέσει τῶν νόμων, ἀντεχόμενοι .
 D. prid. non. Nov. Constantinopolī Iustini-
 niano pp. A. IIII et Paulino vc. cons. [a. 534]

id est:

Idem A.

Epiphaniæ sanctissimo huius almae urbis episcopo et oecumenico patriarchae. Valde confidimus sacerdotum puritatem et bonam disciplinam affectionemque erga dominum deum et salvatorem nostrum Iesum Christum, preces denique continuo ab iis factae magnam benevolentiam rei publicae nostrae augmentumque parere, unde et barbaris imperare nobis licet dominosque fieri illorum quae antea non tenuimus, ac quanto auctoritas et decus eorum crescet, tantum etiam rei publicae nostrae incrementum accessurum speramus, nam si vitam gravem omnique vituperatione vacuum agunt et reliquum populum ad suam normam, dirigunt, ut ad eorum gravitatem respiciens plurimis vitiis absterneat, palam est animos inde meliores omnibus futuros esse et nobis facile convenientem benevolentiam a magno deo et salvatore nostro Iesu Christo applicatum iri.

1 ¶ Haec igitur considerantibus nobis nuntiatum est necopinato esse devotissimorum diaconorum, quin etiam presbyterorum (nam ultra hunc gradum vel dicere erubescimus, religiosorum episcoporum videlicet), ex his ergo esse, quos non pudeat partim per se tesseras tractare et tam pudendo et laicis ipsis a nobis quam maxime interdicto ludo interesse partim eiusmodi ludum per se non facere, sed vel conversari cum ludentibus vel sedere spectatores actus inepti vel summa cum cupiditate spectare res omnium ineptissimas, convicia audire, quae in talibus oriri necesse est, et manus suas, oculos, aures adeo damnatis et prohibitis ludis polluere: alii etiam in publico vel equorum certaminibus se immiscunt vel etiam alios provocant super equorum clade victoriave, sive per se sive per alios indecenter talia ludentes, vel scaenicorum thymelicorumque ludorum spectatores fiunt vel bestiarum depugnationi in theatris intersunt non conscii, quod recens initiatos et venerandis mysteriis dignatos ipsi iubent adversantis daemonis cultui et omni pompae renuntiare, cuius non minima pars ea spectacula sunt.

2 ¶ Saepe eos ut haec observarent adhortati sumus: cum autem perpetuo nuntios ea de re ad nos ad ferri videamus, ad necessitatem adducti sumus praesentem legem aggredi propter studium pietatis et simul tam pro sacerdotio ipso quam pro communi rei publicae utilitate.

3 ¶ Atque sancimus nullum diaconum vel presbyterum et multo magis episcopum (quod etiam incredibile forte videatur, cum in eorum ordinatione preces domino Christo deo nostro offerantur, et invocatio sancti adorandique spiritus fiat et capitibus aut manibus eorum sanctissima quae apud nos sunt mysteria imponantur vel tradantur, ut sensus omnes iis puri fiant et deo consecrentur) neminem ergo horum deinceps post hanc sacram legem nostram audere vel quemcumque tesserarum ludum facere vel iis qui tesseras ludunt interesse vel adsidere et delectari iisque quae aguntur consentire vel vulgaribus spectaculis interesse, de quibus supra diximus, vel eorum quid facere quae in iis facere vetiti sunt, sed omni cum his communione de cetero abstinere.

4 ¶ Quod enim iam praecessit, etsi inquiri debeat vel etiam apte vindicari, tamen benigne indulgemus praesentis legis observationem omnibus

in futurum tempus imponentes, decet enim eos ieiuniis et vigiliis et exercitiis sacrae scripturae et precibus pro omnium salute fundendis vacare neque his relictis omni ex parte profana et prohibita attingere.

5 ¶ Idem sancimus etiam in reliquos clericos, subdiaconos scilicet et lectores, qui et ipsi sacrae mensae et omnis circa sacrosanctas ecclesias ornatus ministri et operarii sunt et divina oracula contrectantes partim sacras nobis scripturas ex sanctis libris nostris legunt partim hymnos canunt.

6 ¶ Quod si quem in futurum eiusmodi quid fecisse apparebit idque delatum erit vel in hac felici urbe ad tuam sanctitatem vel in provinciis ad religiosissimos metropolitos sub te constitutos vel reliquos episcopos, quorum ordinatio ad beatitudinis tuae fastigium pertinet, et talis accusatio vel in diaconum vel in presbyterum vel adeo in religiosissimorum episcoporum quem dirigitur, beatitudo tua hic, in provinciis religiosissimi qui sub te sunt metropolitae eis subditi episcopi haec cum omni diligentia secundum clericatus ordinem inquirent et perscrutentur, neque defunctoriam inquisitionem faciant, sed et testes fide dignos audiant et nihil ad eruendam veritatem praetermittant: ut enim eos a talibus retinemus, ita calumniari eos a quibusdam vetamus.

7 ¶ Et si quaestione ex omni parte divinis oraculis propositis instituta accusatio iusta esse apparebit et probabitur diaconum vel presbyterum aut aleatorem esse aut cum aleatoribus conversatum esse aut eiusmodi vanitatibus adsedisisse aut memoratis spectaculis interfuisse, vel fortasse etiam religiosissimorum episcoporum quis (quod plane non eventurum confidimus) tale spectaculum passus erit vel tesseris ludentibus adsidere et cum iis esse in futurum ausus erit, talis statim a beatitudine tua vel a metropolita vel religiosissimo episcopo sub quo constitutus est, si e clericis qui dicuntur est, a sacro ministerio removeatur eique canonica poena imponatur et tempus definiatur, intra quod, eum conveniat ieiunia ac supplicationes subeundo magnum deum super tali delicto placare.

8 ¶ Et si quidem per definitum tempus tali poenae subiectus lacrimis paenitentia ieiunio domini dei imprecatione remissionem delicti exorare perseverabit, tum is sub quo constitutus est his diligenter compertis et cognitis communes pro eo preces fieri curet, et cum omni diligentia iniungat, ut in posterum tali sacerdotii iniuria abstineat: et si eum ad sufficientem paenitentiam venisse credet, tum sacerdotalem clementiam ei restituat.

9 ¶ Sin autem etiam post excommunicationem apparuerit neque vere paenituisse, immo id vilipendisse animoque manifesto a satana occupato, is sacerdos, cui subditus est, e numero clericorum eum eximat et prorsus deponat.

10 ¶ Qui non amplius ad clericorum ordinem reverti poterit, sed si quidem facultates habet, curia illius civitatis, in qua antea deo ministrabat vel, si ea civitas curiam non habet, alia provinciae civitas, quae potissimum curiali indiget, eum suscipiet cum facultatibus in posterum serviturum: si facultates non habet, officialis in posterum provincialis officii fiet pro clerico et, quia dei officium deseruit, provinciae officialis erit hac sibi contumelia pro anteriore honore comparata.

11 ¶ Haec igitur omnia custodienda sancimus in hac quidem alma urbe a sanctitate tua et per singulas sacrosanctas ecclesias a defensoribus

et oeconomis, quibus curae erit inquirere ea et denuntiare et convictos victu annonisque a sacrosanctis ecclesiis eis deputatis privare: in provinciis vero sub beatitudine tua constituti religiosissimi metropolitae et praeterea religiosi qui sub eis sunt episcopi eorumque defensores et oeconomi, et ipsi eundem quem antea diximus rei modum adhibeant et sacerdotalem dignitatem ex omni parte integram et reprehensione vacuam tueantur.

12 ¶ Custodient haec etiam gloriosissimi sacrorum praetoriorum nostrorum praefecti Orientis dicimus in gentibus quae eius iurisdictioni subiectae sunt, et Illyrico Africaeque dioecesi praepositi et officia quae eis oboediunt et clarissimi provinciarum rectores et civitatum defensores, ut magistratus ipsi qui magnas administrationes gerunt indignationem nostram metuunt, officia eorum decem auri librarum poenam pertimescant, provinciales autem magistratus tam maiores quam minores et eorum officia et insuper civitatum defensores quinarum auri librarum poenam metuunt, si de his certiores facti et ipsi non rettulerint ad sacerdotes, id est religiosissimos episcopos et sanctissimos metropolitae vel sanctissimos uniuscuiusque dioeceseos patriarchas, ad quam quisque terram pertinet, ut illi his cognitis secundum ea quae antea disposita sunt omnes invadant, neque, si qui talium delictorum ab iis convictus fuerit [non] resipuerit, civitatis curiae vel officio eum adgregari curaverint.

13 ¶ Etiam gloriosissimus huius almae urbis praefectus haec observabit, si in hac regia urbe nostra peccatur, una cum officio ei subiecto, ut ipse indignationem nostram vereatur, officium eius decem auri librarum poenam metuat.

14 ¶ Verum haec legis latione confecimus, illud autem consentaneum est, iusta deo a nobis in promovenda sacerdotum adversus ipsum gravitate persoluta esse.

15 ¶ Qui si constitutorum aliquid transgrediuntur et conivent nec vindicant, sed vituperabilem quandam gratiam faciunt, praeter poenas [quae ex nostris legibus proveniunt] caelestes quoque subibunt et sententiam divinam, quae in ipso dei tribunali fiet turpem coniventiam arguens et vindicans.

16 ¶ Si vero civilium magistratum tam maiorum quam minorum vel officialium vel defensorum quis vel ea de re certior factus ea non nuntiaverit vel cum vindicare licuit, id neglexerit vel etiam rem mercede prodiderit, sciat se praeter definitas a nobis poenas etiam magni dei vindictam, sibi instaturam et omnibus execrationibus, quae sanctis libris continentur, obnoxios se fore.

17 ¶ Ut autem haec a nobis non nisi in domini cultum sancita sunt, ita et illud adicimus, ut inquisitiones diligenter fiant, neve quis calumniator quibusdam existunt et falso in eiusmodi causa accuset vel testimonium ferat.

18 ¶ Quemadmodum enim sacerdotibus, si quid eiusmodi egerint, tales poenas imposuimus, sic et eos qui calumniari temptaverint tam caelestes quam ex legibus nostris poenas subire volumus, si denuntiatione facta insistere noluerint vel tales accusationes perferre non valeant: persecuti undique aequitatem et iustitiam, quam in omni re et praecipue in legibus ferendis veremur.